

De agrarische sector in Anloo omstreeks 1950 (3)

In de jaren vijftig waren er in Anloo 38 gezinnen die hun inkomen geheel of gedeeltelijk uit de landbouw verkregen. Van het agrarisch bestaan in die tijd geeft Albert Okken een beschrijving, voornamelijk gebaseerd op eigen herinneringen. Eerder kwamen de melkveehouderij en de inrichting van de gebouwen aan bod, in dit laatste deel de gezondheidszorg en het veefonds.

Gezondheidszorg

Er kwamen toen nogal veel besmettelijke veeziektes voor zoals: Runder TBC, Abortus Bang en Mond- en Klauwzeer.

Omdat bovengenoemde ziektes erg besmettelijk waren en enkele ook voor mensen, werd de bestrijding gezamenlijk aangepakt, mede door maatregelen van de overheid.

Hiervoor had iedere provincie een z.g. Gezondheidsdienst voor dieren. Voor Drenthe was deze gevestigd in Assen. Elk jaar werden de dieren getest d.m.v. van een injectie onder de huid, om te kijken of er sprake was van besmetting met TBC. Wanneer Mond- en Klauwzeer voorkwam, werden, ook toen al, alle dieren van het bedrijf geruimd en kwam er een waarschuwingsbord op de deur van de koeienstal. Elk jaar werden de koeien ingeënt met een vaccin tegen Mond- en Klauwzeer, hierdoor was de ziekte in de jaren 50 volledig verdwenen. Om abortus (besmettelijk verwerpen van het kalf) te voorkomen, werd uitsluitend gebruik gemaakt van stieren afkomstig van bedrijven waarop deze ziekte niet voorkwam.

Om fraude te voorkomen werden alle kalveren die op het bedrijf bleven, geschetst (getekend) en van een oormerk (blik/metaal) voorzien. Bij verkoop van een dier moest er een TBC-bewijs bij de fabriek worden opgehaald. Hiervoor hield Albert

Figuur 1. Berend Hamming (toen woonachtig op Brinkstraat 14) op weg naar het melkland maakt nog even een praatje met Albert Talens.

van Rein uit Gasteren, deels in dienst bij de zuivelfabriek, daar twee keer per week zitting. Dit bewijs met de voornoemde schets werd aan de koper meegegeven. Hierdoor had de koper de garantie dat het dier afkomstig was van een bedrijf, dat vrij was van de in de aanhef genoemde dierziekten. Bij aankoop van een dier werd het TBC-bewijs ook weer bij Albert van Rein ingeleverd en werd het dier aan de stallijst van het bedrijf toegevoegd.

Wanneer er een dier ziek werd, kon er een beroep op de veearts worden gedaan. Voor Anloo waren dat de veeartsen uit Zuidlaren: Bakema en uit Assen: Staal. Pas later in de jaren 50 vestigde zich er, door toedoen van de boeren uit Annen en Anloo, een veearts in Annen. Dit was de heer Span.

In Anloo had men in die jaren een gezamenlijke stier. Deze werd elk jaar gekocht door de Boermarke en gestald bij een boer. Voor elke dekking moest worden betaald (bolgeld) en dit geld werd één keer per jaar opgehaald. Voor zover ik weet, stond de bol in 1950 bij de familie Oldenhuizing.

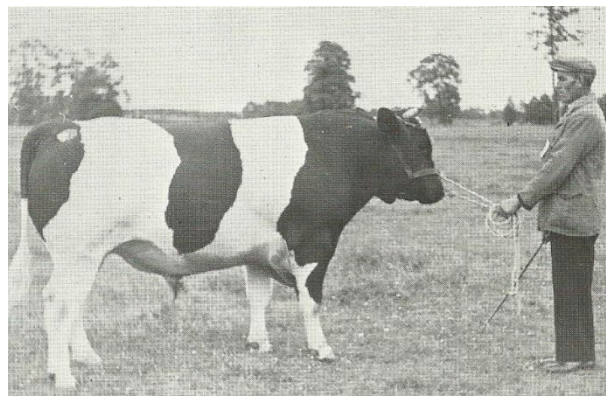
In de loop van de vijftigerjaren ging men ook in Anloo over op K.I. (kunstmatige inseminatie). Er werd gezamenlijk een Coöperatieve K.I.-vereniging opgericht. De stieren waren gestald in Gieten. Als een boer in Anloo dan een tochtige (vruchtbare) koe had, werd deze opgegeven bij smid Stadman (er was toen nog vrijwel geen boer die al zelf een telefoonaansluiting had). Deze belde dit door naar Gieten en vervolgens kwam de inseminator (ook wel de bol genoemd) om de betreffende koe te behandelen. De datum en de naam van de stier werden op een kaart (K.I.-kaart) vermeld.

Figuur 2. Jan Was (Meiringh) Brinkstraat 16 heeft op zijn deur het bewijs dat zijn veestapel vrij is van T.B.C.

Het voordeel van K.I. was, dat men beter verervende (goede erfelijke eigenschappen) stieren kon kopen en dat er veel minder kans was op insleep van besmettelijke ziekten.

Er ging een verhaal, of het waar is weet ik niet, dat een boer, die voor het eerst van de nieuwe methode gebruik maakte, tegen de inseminator zei: "Zoals is

Figuur 3. Hendrik Oldenhuizing, Kerkbrink 10, met de bol (stier) van de Boermarke. Deze bol was gestald bij de Fam. Oldenhuizing.

aangegeven, heb ik voor jou een bakje met koud en een bakje met warm water neergezet. Bovendien heb ik, ofschoon dit niet is gemeld, ook nog een spijker in de muur geslagen waar je je broek aan kunt ophangen.

Wanneer het afkalven van een koe moeilijk ging, werden de burens gevraagd te helpen trekken. Door een touw aan de poten van het kalf te bevestigen, kon de koe worden geholpen bij de bevalling. In uiterste noodzaak werd de veearts er bij gehaald. Helaas was men toen nog niet in staat om een keizersnede te verrichten en werd een kalf, dat er helemaal niet uit wilde en al dood was, in stukken gezaagd en zo uit de koe gehaald.

Wanneer er een koe dood ging, was dat in die tijd toch een behoorlijke schadepost.

Om deze schade op te vangen was er het Veefonds Anloo, Gasteren en Schipborg.

Eens per jaar, in de stalperiode, werden de dieren op waarde getaxeerd. Er gingen dan drie (oneven getal) boeren, bestuursleden van het Veefonds, de schatters, bij de boeren langs om de koeien te schatten (taxeren). Een percentage van de totale waarde van de veestapel werd als premie geïnd. Uit deze premie werd de schade, geleden door een boer vanwege dood of afkeuring van een dier, betaald.

Als er niet genoeg geld was om alle schades in een jaar te betalen, werd er extra premie geïnd.

Albert Okken